

DE LEVENSBOOM

3 juli 1967

Goedenavond, vrienden.

Mag ik beginnen met op te merken dat wij sprekers van deze groep niet alwetend of onfeilbaar zijn. Ik hoop dat u zelf zult nadenken en over alles dat gezegd wordt, u ook zelf een mening zult willen vormen. Wanneer u zich een mening gevormd hebt - dat mag ik er misschien bijvoegen - dan is het wel heel erg prettig wanneer u daar ook in uw leven en gedrag de consequenties van trekt.

Aan het onderwerp zit onnoemlijk veel aan vast en ik kan dit zeker niet in zijn volledige importantie en consequentie behandelen in een inleiding van, laat ons zeggen, veertig minuten. Wanneer ik dan een algemene poging daartoe waag, is dit in het vertrouwen dat u de punten, die voor u meer belangrijk zijn, na de pauze zelf via vraagstelling aan de orde zult brengen.

Wanneer wij spreken over de levensboom dan denken we over het algemeen allereerst terug aan de overleveringen die vast zijn gelegd in de Kabbala, maar wij vinden al eerder een aanduiding daarvan. In de paradijslegende zijn er twee bomen, de een is de boom van kennis van goed en kwaad, de ander is de boom des levens.

Wanneer wij geconfronteerd worden met andere denkbeelden en lezingen, dan horen wij bv. over een boom van macht, maar ook van de boom van herinnering, die vooral in de periode van de dichter/koning Asoka door de Hindoes nogal bezongen wordt. Overal waar wij komen krijgen wij hetzelfde symbool en wanneer wij het symbool nagaan dan moeten we aannemen dat dit voortkomt uit een erkenning van het wezen van de mens zelf. Al wilt u nog zo zeer opstreven naar de hemel, u bent een mens. U bent geworteld in de aarde. Als mens kun je niets bereiken wanneer je de stoffelijke werkelijkheid en beleving achter je laat. Je moet vanuit deze stoffelijke beleving die als het ware het voedsel is voor de geest, langzaam maar zeker in jezelf het besef vinden van hogere krachten en waarden om uiteindelijk te belanden bij de hemel, bij die kroon van de schepping, waarin eigenlijk niets meer overblijft dan licht. In de taal van de Kabbala, Kether waarboven verblindende licht alles onkenbaar maakt.

Het denkbeeld dat die levensboom de mens is, wordt langzaam maar zeker uitgebreid. We vinden in een betrekkelijk vroege periode (ik schat zo ongeveer 800 à 900 voor Christus) al bij bepaalde Joodse sekten het denkbeeld, dat de boom des levens het gehele bestaan is. De mens is niet meer de boom zelf. Hij wordt voorgesteld als een deeltje van de sappen van leven die door die boom gaan en hun weg moeten zoeken naar de kruin. Nog wat later krijgen we te maken met het schema dat het eerst voorkomt in de Alexandrijnse periode ongeveer 100 v.Chr., en dat vanuit Alexandrië, kort voor de vernietiging van het Serapeum waar de laatste boeken bewaard werden, wordt overgebracht weer naar Noord-Afrika en van daar via de kerkvaders, via bepaalde sekten - waarvan sommige weer overgaan tot de Islam omdat ze uit het christendom worden gestoten - komt het terug in Spanje en ook weer in Griekenland. Het bereikt van daar zowel van de Russische kant als de Spaans-Franse kant het Europese denken. Wat is nu deze levensboom geworden? Ze is een samenvoeging van symbolen. Beneden vinden wij de kracht van Chaos (Malkoet), een kracht waarvan je zou kunnen zeggen: hij is het ongevormde, hij is het chaotische, hij is datgene waarin geen enkele regel als het ware op de juiste manier tot uiting kan komen. Van daaruit ontwikkelen zich drie palen omhoog, twee palen die elk voor zich rijzen naar de uiting van het goddelijke. Zoals vanuit Malkoet de paden (twee ervan beginnen in de uitingen, de extremen, die ook in het niet-geordende bestaan) en dan vinden we daar de tussenweg, die wij dan het begrip de liefde of de Christus noemen. De weg die eigenlijk bedoeld is als de mens zelf. Iets daarvan vinden we terug in de symboliek

van de maçonnerie, waarin men spreekt van de twee zuilen van de tempel. De mens staat ertussen en is zelf de derde zuil.

Zoals u ziet een hele reeks symbolen. Een heel ingewikkeld systeem van redeneren en denken waarbij we alle paden en wegen kunnen noemen, waarbij sommige krachten op zichzelf een pad zijn en andere weer vanuit een bereiking een pad vormen tot je de ander kunt aanvaarden. Het is werkelijk om in een kort bestek te overzien te veel. Wat we wel kunnen doen, is proberen te begrijpen hoe dit denkbeeld tot stand komt.

Er zijn twee krachten in het leven; de ene is Geest of God zoals u wilt, de andere is natuur, is mens. Het Al dat wij kennen wordt ten dele beroerd en doorsneden door het al dat wij niet kennen. U weet het allemaal, wanneer u met spiritisme te maken hebt, wanneer u zich bezig houdt met theosofie of al die andere leerscholen die er bestaan, u leeft in een wereld waar naast het geziene, het ongeziene aanwezig is. Nu zegt men: beide werelden zijn (elk op hun eigen vlak) een afgeronde en totale uiting van de goedheid. God is Zijn totaliteit, geuit als de Gedachte of het Woord, maar Hij is ook geuit als de Daad, de Schepping. Daar nu, waar deze beide elkaar beroeren, kan een mens leven. Hier hebben we God, hier hebben we - daarin kruisend - de materie. Wanneer wij vanuit het instinctieve, het laagmateriële komen tot het redelijk niveau, dan zijn we gekomen aan een gebied waar het goddelijke, het onzichtbare erkend kan worden. Het kan op ons inwerken. Noodzakelijk is het niet. In de beide lensvormige ruimten zoeken wij nu naar de associatie. De associatie met het hogere, met het onbekende. Dat kunnen we alleen doen door onszelf.

Rond ons ligt de wereld. Die wereld is er wel, maar wij kunnen die wereld nooit precies zien zoals die is, alleen onszelf. In onszelf kunnen we waarheden zien. Die waarheden zijn deels emoties; want de emotie is meestal oprechter dan de gedachte, die altijd nog weer een poging tot zelfrechtvaardiging in zich houdt. Er is dus in het 'ik' de mogelijkheid om het ongeziene te aanvaarden, te erkennen. Deze erkenning, deze aanvaarding betekent dat het niveau van bewustzijn verschuift van het zuiver materieel erkennen naar een supramaterieel erkennen. Je staat boven de materie.

Nu wordt ook duidelijk wat die levensboom wil zeggen. Wij wortelen in het stoffelijk heelal. Een bewustwording schuilt ook voor iemand die in de geest leeft. Zolang hij op aarde heeft vertoefd, is in feite de materie uit die materiële wereld. Uit deze fases moet hij zijn bewustzijn vormen. Daarin vindt hij de taal waarmee hij de wereld van de geest kan bereiken, waardoor hij de geest ook kan begrijpen. Dit zijn de wortels. De wortels, de beleving in een wereld waarin een schijnbaar noodlot bestaat.

En dan de stam; het redelijk besef, de erkenning van schoonheid, maar ook de wetenschap, samengevoegd in onszelf tot een absolute aanvaarding van het leven. Deze levensaanvaarding maakt het ons mogelijk langzaam maar zeker, haast onzichtbaar onze voelhorens uit te steken naar een bovennatuurlijk terrein. We weten niet of het werkelijk bovennatuurlijk is, maar voor ons behoort het niet tot de erkende natuur. Daarin gaan we dan zoeken. Dat is als het ware het bladerdak. Wanneer ik denk aan een boom, al wisten ze dat waarschijnlijk niet in die oude tijd, dan realiseert u zich dat het juist die bladeren zijn met die chlorophyl die daarin zit, die onder zonlicht de omzettingsprocessen doet ontstaan die voor de plant noodzakelijk zijn. Anders gezegd: hoe groter het bladerdak is en hoe gezonder de wortel, hoe juister en hoe vollediger de plant aan zijn wezen, aan zijn bestemming kan beantwoorden.

Stelt u nu voor dat u steeds meer van de bovennatuurlijke wereld gaat beseffen, dan dringt u door in werelden en sferen die voor de normale mens alleen een sprookje zijn. Ze worden voor u een realiteit die u niet uit kunt leggen, die u misschien niet eens aan kunt tonen. Maar het is er! Deze realiteit laat u uw eigen wereld anders zien, maar ze doet u gelijktijdig ook begrijpen, hoe een hogere kracht in die wereld een doel kan hebben dat niet strookt met de menselijke opvattingen. We komen tot een aanvaarden. Kijk, dat is na het essentiële beginpunt voor een ieder, die over de levensboom wil denken of spreken. Het is natuurlijk aardig om hierbij allerhande oude uitleggingen aan te halen. We kunnen daarbij teruggaan tot oude Grieken, de Romeinse verdedigers die er ook zijn geweest, we kunnen verder grijpen zelfs naar latere middeleeuwen, waarin bv. onder Frans I in Frankrijk het denken zich ontwikkelt en men daar

werkelijk wel iets in gaat zien. Maar de historie is niet zo belangrijk als het wezen der dingen. Om dat te begrijpen moet je stellen: de eeuwigheid is onveranderlijk; waar ik ga, ga ik nimmer alleen. Ik ga met al datgene dat met mij harmonisch is, al datgene waarmee ik op gelijk niveau sta, waarmee ik verbonden ben, waar ook en hoe dan ook. Welke plaats een mens dit geeft in de hiërarchie of hij het als levend of als dood beschouwt, gaat met mij. Ik ben er aan gebonden. Met deze totaalcracht heb ik altijd, niet alleen mijn wezen omschreven, maar ook mijn wereld bepaald.

Wanneer ik als bewust kabbalist op een gegeven moment aanvoel dat er ergens iets niet in orde is, dan is dat niet alleen maar een vaag voorgevoel, zoals bij een mens. Het is het erkennen van een kracht. Dan kan ik niet precies vertellen wat er aan de hand is, maar ik weet welke kracht er aan de gang is. Dan erken ik rond mij anderen en als ik er naar toe ga, zie ik mij als het ware door een heel leger omringd van degenen die precies zoals ik zijn gesteld ten opzichte van die kracht.

De mens die daarover gaat denken, begint natuurlijk al heel gauw verdelingen te maken. Er bestaat een hele en zeer ingewikkelde hiërarchie die alle krachten van het licht omschrijft, wat hun functie is. En een soortgelijke hiërarchie bestaat ook, ofschoon die niet zo algemeen bekend en gepubliceerd is, voor wat men noemt 'de lagere wereld'.

Want een levensboom bestaat niet alleen in het goede. Dat is iets dat de meeste mensen vergeten. "Bewust zijn" betekent nog niet dat je goed bent. "Willen" betekent nog niet dat je het goede wilt. Wil en bewustzijn zijn neutrale krachten. Zij worden bepaald door ons wezen, door onze erkenning. Daarbij is er geen sprake meer alleen maar van kennen en van weten, maar van aanvoelen.

Wij zijn op een bepaalde manier harmonisch met sommige krachten, zoals sommige mensen (astrologen zullen u vertellen dat het waar is, anderen lachen er misschien om) die zouden gevoelig zijn voor de invloed van Saturnus, terwijl anderen zich daar niets van aantrekken, maar gebonden zijn aan de ritmen van de maan. De oude kabbalisten hebben dat erkend en in een schematiek van die levensboom hebben ze gezegd: je behoort tot een bepaalde kracht, maar die kracht kun je alleen domineren tot je haar erkent.

Wanneer ik ontdek dat iets op mij inwerkt dan mag ik er niet voor wegvlugten, ik moet er naar toe. Al is het de baarljke duivel himself. Ik moet hem aanschouwen, ik moet hem erkennen. In die erkenning leer ik. Pas dan heb ik mijn angsten, mijn onvolledigheden, mijn gebrek aan besef overwonnen en kan ik verder gaan. Wanneer ik een engel ontmoet, dan is het precies hetzelfde. Ik kan wel zeggen: "laat mij geborgen zijn in uw lichtend wezen", maar daar heb ik niets aan. Ik ben verplicht om die engel te beschouwen, te erkennen, te beseffen wat die engel is, wat hij harmonisch betekent. Pas dan heb ik hem als het ware overwonnen, d.w.z. ik ben niet meer afhankelijk er van, ik sta er als gelijke tegenover. Dit proces herhaalt zich keer op keer.

Een van de mooiste symbolen daarvoor vinden we in enkele beschrijvingen van het Griekse dodenboek, waarbij wordt gesteld dat, wanneer men in de hal der rechters binnentreedt, antwoordt op de vragen wanneer de veer van Maat is meegewogen in de schaal en men wordt erkend als goed, dat men de rechters die als enorme reuzen boven je toornen, ineens ziet als gelijken. Ik geloof dat dat de essentie is van al wat die levensboom ons probeert te vertellen.

Wij kunnen nooit Gods gelijke zijn, dat is ondenkbaar. Dat we uit God leven en alleen daarin al nimmer zijn gelijke kunnen zijn, nooit van Hem onafhankelijk kunnen zijn, maar al die andere dingen in de schepping, die zo groot en zo machtig lijken, zijn dit alleen totdat zij in hun wezen erkend worden. Wat ik besef, dus niet alleen maar weet, maar wérkelijk in mijzelf beleef, waarmee ik mij één gevoel, dat is voor mij een deel van mijzelf geworden, dat is mijn gelijke, daar hoef ik niet meer over te praten, daar hoef ik niet meer over te denken.

De systematiek van die levensboom is: ik kies een pad. Dat kan het rechter pad zijn, dat kan het linker pad zijn, dat geeft niet. Ik kom op het punt van uitgang. In de chaos ontstaat de wet. De uiting van Malkoet in het kenbare vlak is wet, maar het is niet de volmaakte wet, het is geen logische wet. Niet voor niets noemt men dan ook de duivel in sommige begrippen wel eens de 'Prince of Misrule'. Ik gebruik de Engelse term, omdat ik die niet zo makkelijk voor u

kan vertalen op de juiste manier. Het zijn de termen van de vorst der duisternis, dat is o.a. de 'Prince of Misrule', 'the master of misnegotiation' en de 'Lord of the World (hier de wereld in een negatieve term). Maar het is het negatieve aspect. Om zich te uiten, kenbaar te uiten, moet zelfs in de chaos een aantal tegendelen ontstaan. Nu kun je zeggen: ik erken de tegendelen, maar ik aanvaard ze niet, dan kies je de middelste weg, de Christusweg. Je kunt ook zeggen: ik kies voor dit uiterste of dat uiterste. De één misschien voor zelfbevrediging en de ander kiest misschien voor zelfverheffing. Dat zijn twee verschillende dingen. Wanneer je gekozen hebt, dan moet je dat ook doorleven. Je moet het door maken, je moet weten wat het is, maar je moet ook erkennen waarom het voor jou niet aanvaardbaar is.

Zodra de bewuste verwerping van de situatie ontstaat door een erkenning, dan - ja, het is net als in de psychiatrie als een probleem erkend wordt, de werkelijke grond van o.a. aberratie - dan is eigenlijk de kwaal al overwonnen. Zo gaat het hier ook. Door de erkenning overwin je. Maar nu moet je weer het doel bepalen. Omdat je hier begonnen bent, kun je niet zo gemakkelijk weer daar heen, dan zou je weer terug moeten. Dus wat kies je? Het eerst volgende punt op het vlak waarbij de ordening op de wijze waarop je hem gezocht hebt, nu ook buiten je bestaat. In het begin is het in jezelf. Nu komt het buiten jezelf. Voordat je dat kunt aanvaarden, dat dit juist is, moet je veel geleerd hebben omtrent jezelf.

Dan komt weer die belevenis, wéér hetzelfde, maar nu heb je de kans om uit te wijken. Je kunt n.l. zeggen: maar ik wil geen uitersten, ik wil terug naar de werkelijke erkenning. Dan kun je terug naar een punt dat ligt weer op de Christuslijn, of de menselijke lijn. Je zou vandaar zelfs naar het andere uiterste door kunnen slaan. Maar hoe je ook gaat, het is altijd weer het ontmoeten van een kracht, het begrijpen dat die kracht onvermijdelijk is voor u, het leven in die kracht, het beseffen wat die kracht betekent; zien wat er meer in jezelf leeft en dan verder gaan.

Daarmee heb ik eigenlijk al heel veel gezegd, maar ik geloof niet dat we helemaal volledig zijn, wanneer we toch niet een paar punten aanstippen die sommigen van u misschien al kennen.

Gods werkelijkheid is een levende wereld. Men stelt die vaak voor als een in zichzelf begrensde wereld, waarin het middelpunt eigenlijk niet kenbaar is, maar van waaruit een vibratie ontstaat. Deze vibratie is de goddelijke gedachte. Het besloten rijk dat zo ontstaat, is het Koninkrijk Gods. De grens is de gedachte zelf. Waar zij in zichzelf terugkeert, deze noemt men vaak de jonkvrouw (één van de redenen waarom wij in de Kabbala en zelfs in bepaalde vormen van alchemie ook veel horen over de maagdelijke geboorte). Dat komt daar vandaan. Deze jonkvrouw straalt deze gedachte naar buiten uit, maar niet meer als een totaliteit. Het is of er op de grens een prisma is dat het witte licht in zijn kleuren ontleedt. Hier krijgen de vormen gestalten als oervormen. De oervorm van al dat ooit mens is geweest en mens zal zijn. De oervorm van een dierlijke ontwikkeling, van een plantaardige ontwikkeling, van een planeet, van sterren. Het zijn deze oervormen die op hun beurt weer in delen hun eigenschappen projecteren.

U begrijpt het is ook een voorstelling van zaken. Het is niet echt zo, het is alleen maar een symbool om iets te begrijpen van die goddelijke werking. En u zult begrijpen dat je als mens die levensboom eigenlijk alleen kunt beleven zoals dit bestaat voor de mensheid,

Er kunnen veel meer wegen en krachten bestaan. Maar als mens zijn de mogelijkheden beperkt. Wie als mens eenmaal geboren is, behorend tot een bepaalde ontwikkeling, zal daardoor in zijn denken beperkt zijn, want hij heeft maar een bepaalde ervaring en daarmee een bepaalde taal. Er zijn dingen die je nu eenmaal nog niet kunt waarnemen, niet kan begrijpen. Naarmate hij meer de eenheid van de mensheid gaat begrijpen, zal hij het totaal van de eigenschappen die God in de mens als totaliteit heeft gelegd, kunnen erkennen. Zo zegt men dan, dat de levensboom ook nog voor ons is; de weg naar de ideaalgestalte van de mensheid. Het deel hebben aan een volmaaktheid, die altijd nog een projectie blijft van het goddelijke. Maar helemaal waar is dat ook weer niet. Want wanneer ik Kether bereikt heb, dan zijn er meer krachten. Er zijn meer krachten en wegen die ik kan gaan, maar dan onttrek ik mij aan het menselijke.

Zo kun je zeggen dat het begin van de levensboom eigenlijk ligt in het bestaan van een cel. Het eenvoudig dierlijk levensbesef. Terwijl op de top ligt, in het besef van mensheid, de totale mensheid, aanvaarding van de totale mensheid zonder dat daarbij tijd of andere waarden in het geding komen.

Wanneer ik die ideale waarde Gods in die totale mensheid erken, begint een weg waardoor ik meer word dan mens en dan ga ik van de levensboom verder en kom ik in het bereik van de jonkvrouw. Wanneer ik die jonkvrouw, die grens erken voor wat zij is, iets dat de verschijnselen breekt, dan kan ik alle voor mij kenbare verschijnselen weer zien als eenheid. Dan houdt mijn begrip van actie op te bestaan. Maar daarmee word ik uit de jonkvrouw geboren in het koninkrijk, in het werkelijke van de goddelijke wereld.

De gestalte die buiten de goddelijke wereld is geopenbaard is teruggekeerd tot een deel van de werkelijke levende goddelijke kracht en gestalte. Daarin blijft zij voortdurend aanwezig, maar nu niet meer als een apart staand brokje onvolledigheid, maar als een harmonisch deel in het absolute volledige. Deze dingen maken ook wel deze symboliek aanvaardbaar. Toch wil ik zeker dit alles niet besluiten zonder een paar eenvoudige raadgevingen en opmerkingen.

Wanneer u theoriën hoort, dan zult u zeggen: Dat is ingewikkeld, dat is erg mooi, maar... ik kan er niets mee doen en hoe zit dat ?

Vrienden, dit zijn symbolen. Een symbool is niets anders dan een schetsmatige uitdrukking van iets dat niet met woorden volledig weer te geven is en als zodanig een emotionele inhoud plus het begrip samenvat. Een vaak zeer complexe reeks van begrippen en emoties zelfs in een eenvoudige voorstelling. Laat u nooit verleiden om een levensboom of iets dergelijks te zien als een reële waarde. Het is alleen maar een beeld dat u duidelijk moet maken, wat die levensboom eigenlijk in wezen voor u is.

Het symbool is een geestelijke kracht die in jou moet bestaan; anders heeft het geen werking en waarde voor je. Maar zodra je het kent, zodra je het weet, dan vrienden, en niet eerder is het voor jou een middel om snel je in te stellen op die dingen die voor jou belangrijk zijn.

Het is heel eenvoudig! Wanneer u iemand op wilt bellen, dan hebt u ook niet alle telefoonnummers. Dan kijkt u naar het telefoonnummer. Wat is het nummer? Het telefoonnummer is niets anders dan een reeks symbolen waardoor een aantal van zeer ingewikkelde schakelingen wordt bepaald. Die schakel is er. Wanneer men een symbool gebruikt, dan is dat een telefoonnummer. In uw wezen zijn een aantal materiële en ook halfmateriële en zelfs geestelijke schakelmogelijkheden, verbindingsmogelijkheden. Het symbool dient alleen maar om een verbinding tot stand te brengen.

Het tweede punt is, dat men al heel snel - wanneer men met de Kabbala de uitlegging, de verklaring wordt geconfronteerd - zegt: ja maar dat is voor mij te veel. Ik ben er te dom voor. Onthoudt u één ding: geleerd spreken over iets, wil nog niet zeggen dat je het waar kunt maken. Anders zouden al die mensen die over de wereldvrede spreken op hoog niveau het al lang voor elkaar hebben gebracht. Nee, degenen die zo ingewikkeld praten voelen het niet.

Emotie is voor de mens de schakel tussen materieel begrip en werkelijk 'ik'; groot 'IK'. Waar een besef bestaat zonder emotie, wordt een z.g. materiële objectiviteit bereikt, maar die objectiviteit houdt tevens in dat alle inspiratieve elementen, dat alle geestelijke krachten, dat alle niet volledig redelijk verklaarbare vermogens van de mens, zijn uitgeschakeld. Dat de geest eigenlijk geen rol meer kan spelen. De emotie is het belangrijkste.

Wie een inwijding wil ondergaan wordt geconfronteerd met angst, met dood. Hij moet mediteren met de dood of hij moet in het graf, hij moet gaan door een donker labyrint; hij moet de elementen overwinnen. Hij moet in eenzaamheid bijna versmachten. Hij wordt geconfronteerd met zijn eigen grootste angsten en dan pas, wanneer hij die emoties heeft ondergaan, kan hij ingewijd zijn.

Waarom? Om de doodeenvoudige reden dat een mens, die niet heeft gevoeld, die de emotie niet kent, de spanning, de beleving die meer is dan de redelijke gedachte, eenvoudig het hogere niet begrijpen kan. Wanneer u de zaak niet zo heel mooi precies kunt uitrekenen, is dat niet zo belangrijk dan wanneer u het in uzelf voelen kunt.

Maar dan zijn er altijd nog twee dingen nodig, zoals in de hele beschrijving van de levensboom belangrijk blijft, je moet altijd kiezen. Niet een ander, niet het lot, JIJ ZELF moet een beslissing nemen, ook niet God. God doet het niet voor je, JIJ moet beslissen. God zegt welke mogelijkheden je hebt, maar welke je daarvan waar maakt is j o u w keuze. Onthoudt dat! Uw wil, uw keuze zijn de twee belangrijkste dingen. Wanneer u voelt dat iets goed is, wanneer u voelt dat iets juist is, en u kunt het niet beredeneren, dan kunt u er toch over mediteren en dan komt daaruit al veel voort. U kunt misschien niet beredeneren waarom u uw naaste lief moet hebben gelijk uzelf. Ik kan het me indenken! Als je dat nuchter bekijkt, zo'n mensheid opgebouwd uit onbenullige stupido's, uit allerhand heerszuchtige figuren, al die mensen met hun eigenaardigheden liefhebben, die misschien nog je vijanden willen zijn ook of die van je willen profiteren. Ik kan me begrijpen dat je zegt: nee, dat kan ik niet. Redelijk gezien is het kolder, die regel; maar aanvaardt je de mens, dan ga je God kennen in die ander. Je gaat jezelf zien in zijn fouten, je kunt jezelf verbeteren, maar daardoor werk je ook op de ander in en je kunt uit die erkenning God kennen. Dat is een gevoelswaarde. Deze gevoelswaarde is het juist die het mogelijk maakt verder te gaan dan de Kroon, hoger te stijgen naar Kether; te gaan door het verblindende licht waarin eenieder die nog wil redeneren en redelijk besef gebruikt, vast móét lopen.

Dit is de reden waarom zoveel mensen vastlopen in allerhand richtingen, in de maçonnerie, in de antroposofie, de theosofie, de rozenkruisers en noem maar op. Overal zie je mensen die zeggen: we hebben het geprobeerd, we hebben ons best gedaan, maar het is allemaal maar humbug. Maar ze hadden dat éne niet, dat belangrijk was, de gevoelswaarde, de emotie en het begrip voor het symbool, waardoor het hun mogelijk was die innerlijke band met het hogere te krijgen. Dat is de hele reden dat ze dan wegvallen. Dan zijn ze teleurgesteld zoals u misschien teleurgesteld zult zijn wanneer u probeert het alleen met kennis te doen. Wat u nodig hebt, dat zijn symbolen. De levensboom is er één van en dat is één van de mooiste. Want ik garandeer u: wat u ook kiest in uw leven, het zal altijd behoren tot een van de paden die men zegt in de levensboom te vinden; het zal altijd een van die krachten zijn die men zelf ziet als engelen, die men ook weer wegen noemt. U kunt niet ontkomen aan uw bewustwording! U kunt bewust worden in de hiërarchische ontwikkeling van de chaos, die ligt beneden Malkoet in het rijk van het duister. U kunt bewust worden in het rijk boven Kether, de Kroon, maar u zult éérst moeten beseffen als mens. Daarom vind ik dat een mens moet weten. Er is geen enkele noodzaak om dit systeem te volgen, maar het systeem geeft de ontwikkeling weer waaraan u niet kunt ontkomen.

Dan ten laatste nog: Mens je hebt een geloof. Zolang dat geloof bij woorden blijft, is het niets waard! Maar als je een geloof hebt dat een emotie wordt in jezelf, dan heb je daar een van de belangrijkste waarden gevonden die er bestaan. Kun je dan geloven in een God die Liefde is, in een kracht die goed is, dan heb je wat men noemt de Christusweg of de middenweg gevonden. Ga dan die weg verder en u zult ontdekken dat, ofschoon uw wortels in de aarde staan en u zich niet los kunt maken van uw origine in de mensheid, u steeds verder kunt stijgen tot een begrip van dingen, die niet meer zijn waarden van één mens of één ego, maar de weergave van een goddelijke gedachte in een totaliteit van mens-zijn.

Ik dank u voor uw aandacht. Na de pauze zal ik graag op uw vragen ingaan. Goedenavond.

DISCUSSIE

Ik zal proberen in te gaan op uw vragen, voornamelijk allereerst die welke met het onderwerp in verband staan natuurlijk. Ik wil u er wel aan herinneren dat we geen antwoord geven op vragen van een zuiver persoonlijke aard. Indien er schriftelijk ingediende vragen zijn, dan zou ik die graag allereerst willen afdoen.

Vraag: Past de Germaanse Yggdrasil of Arrninzuil ook in dit betoog?

Antwoord: Met een klein beetje moeite zou je de zaak waarschijnlijk wel passend kunnen maken, maar ik geloof toch wel dat er een aanmerkelijk verschil is in de opvatting. De Germaanse mystiek n.l. gaat veel meer uit van de overheersende godenwereld en beschouwt zichzelf als een deel van die godenwereld. Men wordt deel van de godenwereld en daarmee heerser. Terwijl de door ons besproken levensboomversie het 'ik' dragend en dienend maakt en niet voor het 'ik' een machtspositie veroverd, maar eerder opgaat in het andere en daardoor het gehalte van het andere verbetert. Ik zou zeggen daar ligt enig verschil.

Vraag: De ontwikkeling van de bomentest in de psychologie en de levensboom, zit daar een mystieke relatie tussen?

Antwoord: Wanneer deze bestaat, heb ik deze zeker nog niet gevonden. De bomentest in de psychologie is een symbooltest en in zoverre kunnen we wel zeggen, ja er bestaat enige overeenkomst. Maar de levensboom op zichzelf is een symbool dat veel verder gaat dan een bomentest ooit kan gaan. U zou het hoogstens kunnen zeggen, dat de in de bomentest voorkomende reacties waarschijnlijk in de oudheid reden zijn geweest tot het kiezen van heilige bomen en dat weer het kiezen van heilige bomen - direct of indirect - aanleiding geweest kan zijn tot de symboliek van de levensboom.

Maar u zult begrijpen dat we dan dus eigenlijk niet een direct antwoord op de vraag geven. Wanneer u vraagt: bestaat er een aanwijsbaar verband, dan zeg ik: ik durf daar geen verklaring over af te leggen, daar ik niet in staat ben dit te overzien. Als u daar nu niet mee tevreden bent kunt u rustig een verdere vraag stellen. Wanneer u een verstandige vraag kunt stellen. Wilt u een zoethoudertje hebben, dan wil ik het u wel graag geven, maar ik geloof dat deze verklaring reëler en eerlijker is.

Vraag: Ik vind het zo merkwaardig dat die bomentest in de psychologie toegepast wordt en de boom als symboliek in de oudheid naar alle waarschijnlijkheid inspiratoir gegeven is. Dus het enige dat ik met deze vraagstelling bedoelde is, dat men steeds weer terugvalt op bepaalde symbolen om bepaalde begrippen te uiten.

Antwoord: Ja, maar dat is heel begrijpelijk en dat hangt niet direct met de levensboom zelf samen, maar met de psychische achtergrond van de mens. Wanneer u daarop in wilt gaan (ik kan dit op het ogenblik natuurlijk alleen in het kort doen) dan moet u zich realiseren dat de mens komt uit een wereld waarin nog geen concrete taal bestaat, dus wel een reeks emotie-uitdrukkingen door klank als aanvulling van houdings- en gebaaraanduidingen en dat de mens daarin komt tot een associatie van een reeks van klanken en bij deze klanken vinden we vaak de aanduiding van een voorwerp. Een voorwerp wordt dus met de emotie van een klank geassocieerd. En het typerende is dat boom kennelijk (en dit in een tijd waarin de huidige bomen waarschijnlijk nog niet bestonden, hoogstens een begin van de conifeer) geassocieerd werd met onverzettelijk of met regel, met bepalend. De o-klank vinden we dan ook terug in praktisch alle godsnamen, bv. in het woord God zelf ook, waarbij we dus een regelende functie aan nemen. De verschillende waarden van regel, van ordening en trappen van ordening komen dan naar voren in het magisch denken, het associatief denken dat magisch denken wordt, en van daaruit komen we tot een vereenzelving van bepaalde geheimzinnige wetten, die men meent te erkennen met bomen. Dat is bv. de reden voor de Ting-boom. Waar een boom moet zijn, de heilige bomen van de heilige wouden die we overal terug vinden. Tegenwoordig bij negerstammen: vaak zit de Raad onder een bepaalde boom.

De heilige waringing zien we kennelijk een overdracht van de onderbewuste waarde van de mens en zijn behoefte aan een geborgenheid en een zekere regel of wetmatigheid, op de boom. Dat is zeer primair. Dat is in de begintijd van de mensheid. Ik neem aan dat dergelijke begrippen niet alleen hun invloed hebben gehad op de psychische reactie van de mens, maar zelfs voor een zeer groot gedeelte op zijn taalvorming. Het is bv. zo dat A een klank is die verbazing, maar ook beweging uitdrukte. Nu is het typerende dat wij niet in godsnamen, maar zelfs in begrippen als Thanatos die A-klank sterk vinden. Thanatos is toch eigenlijk een vorm van uitblussing, maar een beweging, verandering.

Wij zien dat goden die in de, eerste plaats wetten zijn of regels geven, regel en macht uitoefenen dus, altijd die o-klank hebben tot zelfs bv. Toth. Maar Osiris ook weer; wetgever, heerser en regelmaat. Terwijl we andere goden die ergens willekeurig zijn heel vaak met A-namen zien aangeduid. Het meest typerend voor die samenvoeging is misschien wel Adonai. Maar laat ik daar niet te veel op ingaan. Het is een onderwerp dat mij interesseert.

Vraag: Brahma of Brahman is toch zeker iets heel stabiels?

Antwoord: Nee, dat is de voortdurende verandering. Brahma, openstaand, is voortstuwende werking, een natuurlijke kracht of beweging, gedragen tot verdere beweging. Het is een proces. Brahman wordt afgesloten, is het afgesloten geheel van het bewegende. Dat is heel typerend.

Vraag: We halen misschien een paar begrippen door elkaar, maar het merkwaardige is dat in een van uw publicaties over de krachtstations van de Witte Broederschap, dat dat over het algemeen plekken zijn die sterk beplant zijn met beuken. Nu haal ik twee verschillende grootheden door elkaar, dat weet ik, maar ik vind het toch wel merkwaardig dat u dat in een van uw mededelingen speciaal vermeldde.

Antwoord: Ja, maar wanneer u de eigenschap nagaat die wij in de beuk vinden en trouwens ook in sommige andere bomen, dan zult u ontdekken dat deze een zeer eigenaardige gevoeligheid hebben voor bv. elektriciteit, voor luchtpotentiaal, kortom, dat ze zeer sterk reageren op stralingen, zelfs stralingen die niet onmiddellijk kenbaar zijn en wij kunnen ons zelfs voorstellen, dat een grote boom kan fungeren, voor iemand die zich daarop instelt, als een soort vergrote antenne, een receptor voor bepaalde krachten en trillingen. Dat is een van de redenen dat men juist die boom daarvoor gebruikt. Andere bomen zijn er weer minder bruikbaar voor. Dennen bv. zijn over het algemeen zelfs nadelig, die dempen. Maar dat zijn de natuurlijke eigenschappen van de bomen. Dat is niet directe associatie met de goddelijke waarde of met de onderbewuste waarde die een rol spelen.

Vraag: U praat over die O van het Nederlandse woord boom, maar dat geldt voor het Nederlandse woord.

Antwoord: Het geldt voor Nederland omdat we hier de Nederlandse taal spreken, maar wanneer u zich de moeite getroost om na te gaan hoeveel woorden waarin de o-klank, die niet alleen als o maar ook als oe bv. voor kan komen, gebruikt wordt om grotere planten aan te duiden, dan zult u erg verbaasd zijn. Er zijn natuurlijk taalontwikkelingen. Die taalontwikkelingen die kunnen met zich meebrengen dat de oorspronkelijke klankvorming en klankbetekenis deels teloor gaan. Maar hebt u zich wel eens gerealiseerd dat als je alle goden op de wereld bij elkaar opsomt, dat er maar ongeveer 5% is, waarin geen O- of A-klank, dus van die oerklank, nadrukkelijk aanwezig is. Zo kunt u verder gaan.

Nu geef ik dit als boom om het doodeenvoudige woord en dat het woord boom, dat andere betekenissen vaak heeft, een vaste in zichzelf hanteerbare waarde uitdrukt. Het typerende is dat wij het woord boom ook voor andere dingen gebruiken en dat wij voor iets dat vastheid biedt te midden van het onvaste, 'boot' eveneens iets dergelijks hebben. Dan kunt u zeggen, dat 'boot' dat vinden we niet zoveel, maar gaat u alleen eens in uw buurlanden kijken. Duitsland bv. voor de boom ook. Maar in Engeland daar zeggen ze: the tree en de tree, dat is ook weer heel begrijpelijk wanneer we het ontleden, maar ik wil niet te ver gaan op de totale ontleding anders komen we op een heel ander chapter terecht. Want dat "tr.tr" is een vaste werking ee (ie, i) tree, is ook weer een vaststaande actie of een vaste ordening. Nu moet u zich realiseren dat in Engeland de actie en ook de actie met de boom en met het heilig woud in de tijd bv. van de Druïden, en zelfs in de pre-druïdische periode, van heel groot belang is geweest voor de verhouding van de mens, niet alleen ten aanzien van zijn goden, maar ook de wetmatigheid, zijn eigen bestaan. Daaruit komt ook weer de kwestie dat je zegt: die geluiden drukken de betekenis uit, die een zeer lange tijd....., maar er waren vroeger andere woorden voor boom en we vinden bv. in het Welsh nog weer een heel andere aanduiding. We vinden verder veel klankveranderingen.

U moet altijd wel dit onthouden, het gaat om de klank, het gaat niet om de wijze waarop ze aangeduid worden. Anders dan kun je zeggen: ja maar, je schrijft a, je spreekt e. Dan geldt e en niet a.

Vraag: Kunt u enige symbolen van de levensboom als energetische grootheden uitleggen, m.a.w. als energiequanta?

Antwoord: Neen, dat kan ik niet doen omdat, wanneer wij ze als energie willen uitdrukken, er sprake is van een interactie waarbij het actiefotentiaal bepaald wordt door de potentie van de zoeker plus de fase van de levensboom die hij benadert. Het is dus een interactie. Als je op een trap staat, dan kun je een vergelijk maken vanaf de grond, maar dat geeft alleen maar een hoogte aan zonder meer, maar zou je dat in energie-van-plaats willen uitdrukken, dan moet je zeggen hoe hoog staat de mens. Dat is met al die waarden die in de levensboom aanwezig zijn hetzelfde eigenlijk, qua energie drukken zij slechts datgene uit dat door de placering ten aanzien van die waarden door degene die de inwijding zoekt, aangegeven wordt. Het is een wederkerigheid en het kan niet bepaald worden op zichzelf zonder meer. We kunnen het hoogstens uitdrukken in kleurwaarden en dan zeggen we, dat blauw licht voor alle waarden die in de boom liggen op de lijn van kennis; dat rood geldt voor alle waarden die liggen op de lijn van schoonheid en dat geel geldt voor alle waarden die liggen op de z.g. middellijn, de Christuslijn. Dat is het enige dat je ervan kunt zeggen.

Vraag: Het emotionele stelt u als primair element in het ontwikkelen van het bewustzijn. Gaarne definitie van emotie, gaarne uitleg ten opzichte van alle wetenschappelijke opleidingen die de rede - het verstandelijke - primair stelt.

Antwoord: Dat zal ik proberen om u uit te leggen. De emotie is het stuwende en groeiperende element. Als we emotie omschrijven dan zeggen we: een reactie die niet geheel redelijk verklaarbaar is en - in een mens althans - samenvat een aantal begrippen, lichamelijke werkingen en zo een gesteldheid die buiten het normale van zijn bestaan valt.

Wanneer een wetenschapsmens niet emotioneel een verschijnsel benadert, dan kan hij dit objectief constateren, maar als hij het ondergaat, dan kan hij er veel meer aan toevoegen. Hoe moet ik u dat duidelijk maken?, laat ik het heel eenvoudig zeggen.

Iemand kan een uitstekend chirurg zijn, maar als hij zelf nooit op de operatietafel heeft gelegen, dan weet hij niet wat een operatie betekent. Dientengevolge zal zijn psychische benadering van zijn patiënt hier en daar te wensen overlaten; er zal een tekort aan aanvoelen zijn en daardoor zal hij vaak fouten maken, psychische fouten, die motorische zwakheden kunnen versterken, waardoor de operatie minder goed uitvalt dan deze zou kunnen uitvallen. Daar hebt u een voorbeeld.

Een ander voorbeeld; Pasteur. Wat is bij Pasteur de werkelijke beweegreden als hij zijn bekende serum uitvindt? Dat is de emotie! Hij wordt gedreven door iets. Hij is niet objectief, in tegendeel. Zijn emotie is de stuwkracht en de objectiviteit is voor hem slechts het werktuig, waardoor hij het doel van zijn emotionele gerichtheid waar maakt.

Nu is het beroerde van een hele hoop wetenschapsmensen, dat ze zo objectief zijn, dat ze niet meer zien dat de feiten nog iets meer betekenen dan zij uiterlijk kunnen tonen. Ze zeggen eenvoudig: het is goed om deze stad te vernieuwen, en ze beginnen alle oude - volgens hen - minder goed gebouwde kromme straatjes recht te trekken. Ze vergeten echter, dat voor een mens deze gebogenheid ook een geborgenheid betekent. En doordat ze geen rekening houden met de emotionele reactie van de mensen krijgen zij een stad waarin de mensen niet gelukkig zijn en waardoor in verhouding weer veel meer storingen voor komen, dan noodzakelijk zou zijn.

Ik hoop dat deze twee voorbeelden voldoende zijn om toe te lichten wat ik bedoel. En wanneer we vragen hoe de houding moet zijn van de wetenschapsmens, dan zou ik dit zeggen: Wanneer u zich werkelijk ergens emotioneel in betrokken gevoelt, probeer die emotie tot het uiterste door te voeren. Dan kunt u pas zeggen wat u werkelijk als doel stelt. Beschouw dan alle door u gekende objectieve waarden, in het licht van deze emotie en tracht ze zo samen te voegen, dat zij uw doel helpen bevorderen. U zult ontdekken dat u dan intuïtief onorthodoxe

samenvoegingen van feiten tot stand brengt waardoor u vaak nieuwe mogelijkheden voor uzelf en anderen creëert.

Reactie: U zegt een objectieve beoordeling, wat op zichzelf al vreselijk moeilijk is.

Antwoord: Pardon, dan zullen we de term veranderen; de z.g. wetenschappelijke objectiviteit, die over het algemeen geen objectiviteit is, omdat zij gaat van eigen bereiking en de juistheid van het zelf gekende en geleerde en daardoor in feite al datgene, dat objectief aantoonbaar zou zijn, op een subjectieve wijze weg redeneert zodra het met het 'ik'-gevoel van bereiking in strijd zou komen. Dat is ook nog een factor, maar ik wil er niet te ver op ingaan omdat het met het onderwerp verder niet samengaat.

Vraag: De reden, dat de orde besloten heeft het volgend jaar, volgens die laatste samenkomst, de wetenschap niet vooruit te stuwen, is dat omdat ze a-emotioneel is?

Antwoord: Ja, voor een groot gedeelte wel. Het heeft ook al weer met het onderwerp misschien heel weinig te maken, maar realiseert u eens dat de wetenschap op het ogenblik in staat is zeer vele dingen tot stand te brengen die de mensen niet kunnen aanvaarden. Er ontstaat een steeds grotere emotionele weerstand tegen het milieu, d.w.z. dat, omdat deze niet rationeel kan worden gegeven (er is n.l. rationeel geen reden te vinden) een groot gedeelte van de gevoelens van onbehagen zich bijna psychotisch gaat uiten zonder aanwijsbare oorzaak. Dat daarbij vaak gebruik zal worden gemaakt van diezelfde middelen, die rationeel gebruikt de mensen verder zouden kunnen helpen. Anders gezegd: de massa is zeker nog niet in staat datgene te verwerken wat de wetenschap haar geeft en is anderszins geneigd om van die wetenschap veel meer te eisen dan die wetenschap kan geven volgens haar huidige staat. Dit betekent dat er een grote tweeslachtigheid ontstaat.

Om u een voorbeeld te geven: Men heeft de economie tot een wetenschap gemaakt, maar op het ogenblik dat u de zware industrie zou uitschakelen in deze wereld, al was het alleen maar door alle bewapening stop te zetten, dan zou binnen zeer korte tijd - gezien de heersende systemen in elk land, dus ook in de communistische landen - een zeer grote crisis ontstaan met hongersnoden, opstanden en enorme verliezen van nog bruikbaar materiaal. U zult begrijpen dat dit ongezond is. De atoomwetenschap zou onnoemelijk veel betekenen, wanneer zij niet tot een geheim was gemaakt en als geheim, als wapen is zij een dreiging, en de geheimzinnigheid op zichzelf belet een juiste vordering van deze wetenschap ten bate van de gehele mensheid. Ik noem u nu maar een paar punten.

Of om een ander voorbeeld te geven: de medische wetenschap is zo sterk gespecialiseerd dat zij met de haar ter beschikking staande middelen plus haar specialisatie niet meer in staat is aan de primaire en primitieve eis aan geneeskundige hulp tegemoet te komen, voor een groot gedeelte van de wereld althans, kan voldoen, omdat zij voor haarzelf haar eisen veel te hoog is gaan stellen. Dan moet haar vordering haast stilstaan tot de mensen voldoende zijn opgevoed om te passen in het kader waarin die medische wetenschap met haar huidige praktijken weer in staat is om die mensen werkelijk te helpen. Ik weet niet of u begrijpt wat ik wil zeggen?

Vraag: Hoe moeten wij ons de levensboom 'ten kwade' indenken?

Antwoord: Wel, dat is eigenlijk heel eenvoudig. Als we stellen dat chaos, Malkoet, in zichzelf neutraal is in feite. Het is dus niet het kwade, maar het is het ongevormde, dan moeten we beseffen dat een vormingsmogelijkheid, een misvormingsmogelijkheid inhoudt. Hoe groter het aantal vormingsmogelijkheden, hoe groter het aantal mogelijkheden tot misvorming. Dan kunnen we zeggen: de zogenaamde levensboom ten kwade is vanuit ons standpunt gezien een karikatuur van de levensboom ten goede. Zij houdt precies dezelfde waarde, mogelijkheden, rangorde, paden en dergelijke in, maar in elke benadering streeft zij niet naar het geheel, maar tot een beperking tot het 'ik', waarbij het chaotisch karakter weer sterker tot uiting komt.

Vraag: Twee vragen buiten het onderwerp; mag ik ze lezen of...?

Antwoord: We hebben er al zoveel gehad, laten we ze maar meteen meenemen.

Vraag: Hoe wordt de ontwikkeling van de mens bepaald aangaande de erkenning van de geestelijke krachten in hem?

Antwoord: De vorming van de mens wordt bepaald door de wijze waarop hij een geestelijk evenwicht bereikt binnen het voertuig dat hij, met een misschien nog niet zo gevormd bewustzijn, eens heeft gekozen. Anders gezegd: Naarmate de geest verder bewust wordt is de mogelijkheid tot juist leven binnen de mogelijkheden van het lichaam en het juist gebruiken van die mogelijkheden groter.

Vraag: Houdt dit in dat de mens, wat zijn verstandelijke vermogens betreft, invloed heeft op zijn geestesontwikkeling?

Antwoord: Ja, dat is een heel moeilijke vraag, omdat de meeste mensen onder verstandelijke vermogens het vermogen verstaan om feiten en z.g. kennis te absorberen. Ik zou zeggen in dat geval: Nee. De geestelijke vorm van het 'ik' is n.l. niet gediend met materiële feiten, die zijn daarvoor van weinig of geen belang. Zij is gediend met begrip, met besef. Dit is ook wel een mentale functie, omdat het geformuleerd moet worden, maar het is daarnaast vooral een vereenzelviging. Naarmate men zich meer bewust wordt van de waarde die in iets schuilt, wordt de betekenis daarvan voor de geest groter en daardoor de bewustwording van de geest groter en sneller. Het is dus beter twee dingen te beseffen, dan honderd dingen te weten.

Vraag: Het is dus niet mogelijk dat de mens werken kan aan zijn eigen ontwikkeling? Die geschiedt eigenlijk buiten hem om?

Antwoord: Dat ben ik helemaal niet met u eens, want nu gaat u van de grote fout uit dat vereenvoudiging, het terzijdestellen van het overbodige, dat dat geen functie is van het bewustzijn, dat je dat zelf niet kunt doen. Alleen de meeste mensen vereenvoudigen alleen dan, wanneer ze te lui zijn om uit te breiden, m.a.w. dan is het een beperking van actie. Maar als we bij een gelijkheid van actie en intensiteit ons beperken tot hetgeen voor ons werkelijk belangrijk is, dan zullen wij komen tot een veel intenser beleven en een veel grotere bewustwordingsmogelijkheid. Ik zou zeggen: de mens kan zeer zeker daaraan iets doen. Maar hij kan daaraan niet iets doen door steeds meer te leren. Hij kan het alleen doen door steeds meer te begrijpen.

Vraag: Mag ik u een vraag stellen die niet speciaal over deze lezing, maar over de sluiting van alle lezingen gaat? Improviseert u op het moment zelf dat prachtige gedicht waarvan u de sleutelwoorden aan ons vraagt? Is dat omdat u daarin leeft, waar wij in ons stoffelijk zijn nog niet kunnen komen?

Antwoord: Ja, u maakt het erg ingewikkeld. Ik zal het u heel eenvoudig uitleggen. De tijd van de geest is niet als de tijd van de mens. In de tijd die nodig is om een woord te formeren en uit te spreken, heb ik ongeveer een kwartier de tijd om over het volgende na te denken. Maar u merkt dat niet, omdat het volgende woord er onmiddellijk op volgt. En dan wat betreft die onderwerpen die u geeft; dat is ook heel eenvoudig. Als je een jas hebt, kun je hem aan elke kapstok ophangen. Het idee is altijd iets dat in onszelf leeft. De woorden die u ons geeft, zijn alleen maar een vorm waaraan we deze idee ophangen. Wanneer die woorden er in passen, dan worden ze veel gebruikt, en anders dan hangen ze er eens een keer tussenin zodat ze ook genoemd zijn.

Vraag: Dat is allemaal uw bezit?

Antwoord: Nee, het is geen bezit; pas wanneer ik het gegeven heb, is het enigszins mijn bezit geworden.

Vraag: Kunt u nog nader vertellen over de tijd van de geest?

Antwoord: Ja, misschien kan ik het proberen om het u duidelijk te maken. Voor u is tijd een meetbare factor omdat u rekent in de omwenteling van de aarde in uren, minuten en seconden, maar u zult begrijpen dat dit in feite een kunstmatige tijdsvaststelling is. De werkelijke tijd zou moeten worden bepaald door uw mogelijkheid tot beseffen en reageren, d.w.z. het moment dat nodig is om een gedachte te formeren bv. En aangezien wij niet belemmerd worden door een hele hoop stoffelijk mechanisme en u wèl, kunnen wij sneller denken en sneller reageren. Maar aan de andere kant kunnen we ook uw woord van buitenaf sterk beïnvloeden, kunnen we een ogenblik tot stilstand komen. Dan hebben we eigenlijk niets te denken, dan zijn we aan één gedachte zo lang bezig dat u zegt: ze zitten tien jaar te denken, maar voor ons is dat ook één moment. Onze tijd is dus de frequentie waarmee wij bepaalde gedachten op elkaar doen volgen. Laat ik het zo maar zeggen.

Vraag: Dat is voor iedere entiteit verschillend dan?

Antwoord: Dat is voor iedere entiteit verschillend ofschoon dus, wanneer je met een ander contact hebt, door de pulsen in de uitwisseling, een gemeenschappelijk ritme wordt bepaald, zodat je tijdelijk synchroon kunt lopen.

Vraag: Dat zijn dus vibraties?

Antwoord: Ja, zo zou u het kunnen zeggen.

Vraag: Zouden we het ook kunnen vergelijken met wat we met de mens meemaken, dat als er een groot verdriet is, de tijd heel langzaam gaat, terwijl men, als er veel plezier is, de tijd zeer snel vindt gaan?

Antwoord: Ja dat is natuurlijk wel zo, maar dat hoeft niet eens een groot verdriet te zijn. Als je op kantoor zit en je gaat om vijf uur weg, dan duren de laatste vijf minuten ongeveer zo lang als het vorige uur. Terwijl als je met iemand gezellig zit te praten... je denkt dat je net tien minuten bezig bent, dan blijkt het twee-en-een-half uur te zijn.

Vraag: Relativiteitstheorie van Einstein?

Antwoord: Ik geloof dat de relativiteitstheorie van Einstein nog wel iets anders inhoudt dan wij nu bespreken. Maar het is inderdaad de relativiteitstheorie. Dan kunnen we weer uitgaan van het feit, dat besef voor ons tijd uitmaakt, maar, omdat u een objectieve maatstaf buiten u gebruikt om die tijd te meten, is het ogenblik van wachten voor u lang, omdat die wijzer tijdens die gedachte maar niet op wil schieten. Anders zou het niet lang zijn. Wanneer u met anderen gezellig samen bent en er is geen klok die twee uur voorbij zegt, dan zou dat voor u ook normaal een beleving zijn. Dan zou u dat niet in tijd kunnen meten maar alleen een bewustzijn in ervaring.

Vraag: U zei daar straks dat wij speciaal beïnvloed worden, maar wordt u niet meer beïnvloed door bepaalde krachten?

Antwoord: Althans niet door de klok, daarover ging het nu. M.a.w. wij worden natuurlijk wel beïnvloed, maar deze beïnvloeding die kunt u vergelijken met uw eigen milieu. Als u zonder klok op stap gaat, dan komt er een ogenblik dat u zegt: nu moet het wel onder de hand middag zijn, want ik heb honger, maar dan kan het pas 10 uur zijn, het kan ook 2 uur in de middag zijn in plaats van 12 uur; maar wanneer u gaat eten, is het dan voor u middag, dan hebt u wel een milieu, daar zijn wel invloeden, maar het is uw reageren op die invloeden dat uw tijd bepaalt, uw reactie, en dus niet de vaste maatstaf van een klok, van een ingedeelde tijd.

Vraag: Zoals in de Bijbel de openbaring van Johannes beschreven wordt, noemt u dat ook symbolen?

Antwoord: Ja, dat noem ik ook symbolen. Wanneer u een klein beetje weet van de geschiedenis, dan kunt u zelfs zeggen dat hier kennelijk iemand aan het woord is die zeer veel weet van symboliek, want hier worden bepaald Syrische symbolen gebruikt. Datzelfde dat hij

beschrijft als dieren met het gezicht van mensen, dat kunt u terugvinden bij de oude poortwachters in de steden in Syrië, bij Babylon, bij Ninivé, nog verder in het dal van de Euphraat en de Tigris. U kunt de leeuw, met het aanschijn van mensen, overal zien staan. Hele rijen van sfinxen, gevleugeld of niet. U kunt ze allemaal vinden. Dat zijn beelden die hij gebruikt heeft, beelden die in zijn tijd voor bepaalde mensen nog wel kenbaar waren.

Vraag: Ik vind altijd het begrip 'symbool' nog veel moeilijker maken. Symbool of werkelijkheid, het gaat zo door elkaar?

Antwoord: Nee, ik geloof dat de grote fout is van de mens, dat hij aanneemt: 1. Dat die openbaring van Johannes een letterlijke waarheid is, terwijl ze kennelijk een symbolische profetie inhoudt. Een in symbolen gehulde profetie.

In de tweede plaats gaat hij er dan van uit, dat zijn interpretatie juist is, zonder zich af te vragen waar het symbool vandaan komt. Dan zit je met de moeilijkheid. Dat is nu de hele kwestie, de mensen begrijpen de taal niet meer. Dat is zeker erg moeilijk wanneer iemand zoiets neerschrijft juist in versleutelde termen. Wanneer hij het dus probeert om het op een of andere manier zó te zeggen dat alleen degenen die er al wat vanaf weten, het kunnen begrijpen. Dat is kennelijk met die openbaring van Johannes gebeurd. Daarom geloof ik dat de mens, die dit alleen als een letterlijke waarheid ziet, heel erg moet uitkijken. Dat geldt trouwens voor de evangeliën zelf ook. Als u ziet wat Jezus doet met de mensen, dan doet hij niets anders als werken met symbolen. Zijn voornaamste boodschappen zijn parabels. Zijn grote waarheden als zaligsprekingen, dat is een soort epigram. Dat zijn dingen die kun je niet nemen als een letterlijk iets. Dat zijn de pogingen om iets dat niet zegbaar is, niet mededeelbaar is, mee te delen.

Vraag: Maar komt dat dan ook niet voor dat een emotie de oorsprong is, dus die emotie was dan toch waarheid?

Antwoord: De emotie was een waarheid, maar het ellendige is dat er nu mensen zijn die het product van die ware emotie nemen, daaraan een eigen inhoud geven en het dan als dé waarheid verkopen. Dat is bij ons het bezwaar tegen zeer velen in het christendom. We zijn niet tegen Jezus, we zijn niet tegen de christelijke leer, integendeel, die vereren we, maar we zijn doodgewoon tegen dat een of andere Zacharias Jansen een stuk uit de Bijbel neemt, waar hij waarschijnlijk geen fluit van snapt, om dat aan te passen aan wat hij nu mooi vindt en dat dan te gaan prediken als Gods waarheid en iedereen met de hel te bedreigen, die het ook maar waagt om te twijfelen aan de juistheid van de interpretatie. Dat is de ellende, dat dat is de beroerdigheid en daarom zeg ik: Mensen wanneer je niet weet precies hoe het is, zie het dan als een symbool; tracht er achter de Christus te zien, tracht er achter God te zien zoals je Hem kent en probeer dan uit dat symbool iets te beleven en maak uit die beleving dan je praktische waarheid. Dan kom je veel verder dan met al die regeltjes, die men plechtig denkend heeft opgesteld. Want er is geen enkele pseudowetenschap zo krankzinnig als de - neemt u me niet kwalijk als er iemand aanwezig is - maar de theologie die voortdurend axioma's nodig heeft om haar eigen logische samenhang te bewijzen, waarbij de axioma's die zij stelt nog niet eens feitelijk aantoonbaar zijn. Neemt u me niet kwalijk.

Vraag: Vroeger was u dus kennelijk geen dominee.

Antwoord: Nee, maar ik ken dominees die er net zo over denken en een collega van mij heeft eens gezegd: een dominee heeft de grote moeilijkheid dat hij aan de hand van de Bijbel Gods Woord en Wil moet interpreteren zoals de ouderlingen het willen horen, maar niet zoals hij het innerlijk ervaart.

Vraag: Bij de overgang zullen deze lieden nog wel behoorlijk bijgepoetst moeten worden.

Antwoord: Soms wel, soms niet, maar er zijn er heel veel bij, daar kan menigeen, die zich op een ander terrein heel logisch en wijs acht, nog wel een puntje aan zuigen. Want heel veel mensen hebben hun betekenis niet door wat ze anderen leren, maar door de manier waarop ze zelf geleefd hebben, daar hebben ze veel van geleerd.

Vraag: Mag ik nog even vragen over de Orde? Die heeft op een gegeven ogenblik gezegd, dat ze zelfs blij waren dat ze in Nieuw-Zeeland een kern van rust hadden en een kern van activiteit die uitstraalde over Australië. Ik heb begrepen dat de Orde zeer verheugd is over het feit dat er een bundeling van krachten is over de hele wereld, dus dat als het ware die ketens gesloten zijn?

Antwoord: Ja.

Vraag: Maar de Orde bestaat al heel lang. Is dat iets dat ze nu pas bereikt hebben?

Antwoord: U hebt het waarschijnlijk niet goed geïnterpreteerd. Dit is een werking die uitgaat van de Witte Broederschap. U moet niet vergeten dat hierdoor een veel grotere eenheid ontstaat, dan vanuit de Orde zelf ooit voort zou kunnen komen.

Reactie: Nou ja, ik bedoel de Witte Broederschap.

Antwoord: En waarom die Witte Broederschap dat nooit heeft gedaan? Ze heeft het meerdere malen gedaan en geprobeerd, maar ze kan niet de mens domineren. De mens moet zelf bewust worden, dat kan niemand voor hem doen. En als je hem voortdurend blijft afremmen en harmoniseren, dan komt er een ogenblik dat hij wel alles netjes doet, maar dat hij er geen p.... van snapt en dan moet je weer terugtrekken. Maar er zijn tijden geweest, dat men dit heeft gedaan en die tijden zullen wel weer komen. Maar we zijn erg blij, dat dat juist nu zo besloten is, omdat verschillende van onze oudere broeders, in de Orde dus, die al heel wat ervaring hebben, wéten dat dit de beste methode is om onherstelbaar geweld te voorkomen. Je kunt dan als het ware een aantal rustpunten scheppen waardoor de onrust niet overslaat. Het is een tegenvuur dat dan gebrand wordt met die onrust. Dat neemt een terrein weg waarop geen andere onrust zo snel meer voet kan vatten.

Vraag: Dat begrijp ik niet, maar komt het hierop neer, dat er min of meer collectief bewustzijn is bij de mensheid, dat in de loop van de laatste jaren (volgens onze tijdsberekening dan) aan het opkomen is. En daardoor dat deze hele keten van krachtverhoudingen mogelijk is?

Antwoord: Nee, u moet het anders zeggen. Er is altijd een collectief bewustzijn geweest, een soort gemeenschappelijk bovenbewustzijn. Laten we het zo noemen. Nu is normalerwijze de mens in staat geweest om dat te aanvaarden. Nu is langzaam maar zeker gekomen tot een punt waarop hij ten koste van alles juist die bovenbewuste waarde opzij wil schuiven om van anderen te verschillen. Hij probeert zichzelf meer waar te maken en daardoor komt hij tot een groepsvorming, die zich buiten het normaal egaliserend werken van het hoger bewustzijn zet. Hij schakelt een deel van zijn eigen bewustzijn eigenlijk uit. Dat moet nu gecompenseerd worden.

Vraag: We hebben nu over symbolen en parabelen gesproken. Is het juist, zoals de theosofie die leert, dat bepaalde dingen in parabelen worden uitgedrukt omdat alleen een bepaald gedeelte van de mensheid dat moet kunnen begrijpen?

Antwoord: Ik geloof dat dat niet helemaal waar is, maar zeer veel dingen worden in parabelen uitgedrukt, omdat het de enige manier is om het duidelijk te maken voor degene die het wil begrijpen.

Vraag: Wat zijn parabelen?

Antwoord: Parabelen zijn gelijkenissen, die in een langere vorm bv. de kwestie van zien, van de wijze en de dwaze maagden (om er maar eens een te noemen), het mosterdzaadje. U kent ze allemaal waarschijnlijk wel, maar heel dicht daarbij komen bv. de Zen-spreuken. Wanneer iemand mij vraagt, hoe kan de mens Gods Wil kennen en uitvoeren op aarde, dan kan ik heel rustig een tegenvraag geven. Dan kan ik gaan betogen dat het onmogelijk is. Maar het is niet helemaal onmogelijk, maar het is erg moeilijk. Dan zeg ik dus: Hoe danst de man met één been de tango? Begrijpt u? Ga er eens over nadenken, zou dat mogelijk zijn? M.a.w. deze

vraag kun je alleen maar door overpeinzing in jezelf oplossen. Door aan te nemen dat het onmogelijke, mogelijk is.

Vraag: Mag ik nog even terugkomen op die vraag of het verstand van belang is bij het werken aan de geest? Dat hebt u gezegd, dat dat absoluut onbelangrijk was. Maar is het dan zo dat iemand, die dom is, een ander oppik-instrument tot zijn beschikking heeft dan iemand met verstand, intelligentie? Zou ik misschien in IQ dan hier spreken, dus niet dat iemand met verstand over veel kennis beschikt, maar dat hij eenvoudig een waardevol oppik-instrument heeft en daarin niet uitglijdt (daar niet de hoofdzaak van maakt) heeft die dan toch niet betere kansen dan iemand die van nature een gering IQ bezit?

Antwoord: Ja, dan heeft hij wel iets betere kansen. Maar mag ik het zo zeggen? Wanneer je een fiets hebt dan kun je niet racen, maar aan de andere kant zul je waarschijnlijk ook veel minder fouten maken op de weg die fataal zijn. Maar wanneer je een racewagen hebt, kun je veel sneller opschieten, maar het is wel gevaarlijker. Naarmate het verstand scherper is, is het gevaar groter, maar is de mogelijkheid tot vorderen eveneens groter. Dat is dan ook een parabel.

HET SCHONE WOORD

Dan wil ik zo langzamerhand gaan sluiten en ik heb het uit de vragen al gemerkt, het is obligatoir geworden, de improvisatie. Dan wil ik allereerst een paar dingen heel duidelijk zeggen; wat ik produceer zo dadelijk, moet u niet zien als een gedicht. Het kan erop lijken, maar het is het niet. Dit improviseren heeft ten doel om een bepaalde sfeer uit te drukken in woorden, in begrippen, maar ook in klankverschillen, in ritme, kortom, de gedachte en een emotie ritmisch te huwen. Nu zou ik graag van u een paar woorden hebben.

Reactie: Verstand... werking.... jaloezie.

Antwoord: Ik zou zeggen, de werking van het verstand zou in staat moeten zijn de jaloezie te overwinnen. Maar dat is altijd het begin, dat is een aardigheidje. Dan moet u zo denken, jaloezie.....

In mij brandt bitter vuur en alssem pulseert mij door de aderen.
 Ik wil meer zijn, ik wil meer zijn en kan niet zijn
 en voel de pijn tot alle aderen krampen en haast verlamd,
 ik zelfs niet weet meer of ik denk en ben.
 En slechts nog leef, een enkele klacht,
 zodat ik duisternis geef macht, over al dat ik nog ben.
 Ach, bitterheid moet u overwinnen.
 Uw werking wordt voor mij een dood, een levenskracht,
 die zacht versijpelt in nood, die hij de keel dichtknijpt.
 Een monster dat uit duistere hoeken, demonisch naar mijn haren grijpt.
 Iets, iets dat daarachter staat en steeds maar met me gaat en haat.
 Op mijn rug gebonden zonde, dwaasheid, bitterheid en haat.
 Ik moet een werking vinden die jaloezie verstaat,
 En nu grijp ik verstandig, ga beredeneren:
 Ik heb dat wel geëist, maar heb ik wel het recht?
 En het is nu wel gebeurd, maar zo ik mij beklag over wat mij
 werd ontzegd, wat mij werd aangedaan, kan ik dan beter worden,
 kan ik dan sterker verder gaan? Kan ik de emotie dragen?
 Kan ik. Ik kan niet meer,
 Want het verstand geeft mij de kracht niet, de werking niet.

De jaloezie blijft voortbestaan, de rede die slaat daarin neer.
Nee, ik wil nu anders zijn en denken,
Ik maak uit gedachten slechts een schimmenspel
Een schimmenspel waarin de waarheid mee moet klinken,
Ik wil de waarheid drinken, niet meer uit duistere hel van
recht voor mij en kracht voor mij
Niet meer wat mijn is in het leven, ik wil nu vragen,
Hoe kan ik begrijpen, hoe kan ik aanvaarden, geven,
hoe kan ik zijn meer dan ik was.
Niet hoe kan ik rechten krijgen, maar hoe geef ik het beste wat er in mij leeft,
En dan, dan grijp ik naar de kracht die alles krachten geeft.
Ik spreek van God, en weet niet eens meer wat ik denk.
Ik spreek van goede geest, en het schijnt mijzelf, ik weet het goed,
illusie en niet meer.
Maar daarmee vind ik een gevoel van waardigheid
En wordt de strijd nu niet meer doden van de wereld.
Het vragen van een recht, een meer zijn en een macht,
maar slechts aanvaarden van het Zijnde.
Dat wat ik heb volbracht de eeuwigheid
Die ik in dit moment voor alle tijd door het Zijnd' heb neergeschreven,
Dat wil ik maken tot een voetstuk voor een steeds groter leven.
O, maak mij een fontein, die koelte geeft waar hitte heerst.
O, maak mij zon die licht geeft waarde duisternis regeert.
O, maak mij, onbekende Macht, alleen maar zwoelte.
Ogenblikje van verkoeling gebracht aan hen die werken worstelen en zweten.
Leer mij in anderen te zijn, mijzelf te vergeten in recht en regel,
maar te weten wie ik ben. Zodra ik door mijn zijn kan geven.
Kortom, mijn God, met jaloezie en met verstand kom ik er niet.
God, laat Uw werking in mij leven en leer mij te bestaan,
voordat ik aan het misverstand van zelfbelangrijkheid
aan mijzelf ten onder zal gaan.

Dat is geen gedicht, maar het is wel een gedachte. Ik geloof dat u in die gedachte één ding terug kunt vinden. Het gaat er niet om wat we doen en wat we zijn in het oog van de wereld. Het gaat er niet om wat die wereld ons aandoet of ons geeft. Het gaat erom wat wij door ons eigen zijn voor een ogenblik in die wereld kunnen betekenen. Elke keer opnieuw. Niet voor honderd jaar en niet voor een eeuw, maar nu op dit moment iets betekenen. Want daarmee alleen overwinnen wij onszelf en vinden we iets van de grote harmonie, die zover ik weet en zover als ik geloven kan, zie als Gods harmonie, het koninkrijk Gods als de uiteindelijke bereiking. Mag ik u daarom een raad geven? Vraag nooit 'wat krijg ik', maar 'wat geef ik' Vraag nooit 'wat ben ik', maar 'wat kan ik zijn'?
Goeden Avond!